

Ще има ли прозрачност на пазара на електроенергия в България?

През есента на далечната 2004 г. се сключи първата сделка за електроенергия по свободно договорена цена. Либерализацията на свободния пазар измина дълъг път. Днес десетки хиляди фирми купуват електроенергия по свободно договорени цени – преобладаващо чрез годишни договори.

За съжаление, от страна на предлагането на електроенергия пазарът не е напълно свободен – съществуват редица преференциални търговски условия (ангажименти за количества, цени, срокове, гаранции) за комбинирани производства, ВЕИ, дългосрочни договори за изкупуване. Затова на свободния пазар електроенергия се предлага на практика само от „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, „ТЕЦ Марица изток 2“ ЕАД и понякога от „НЕК“ ЕАД. Държавните дружества предлагат своята продукция предимно на своите интернет платформи. В последните две години сделки се осъществяват и през електроенергийната борса /“Българска независима енергийна борса“ ЕАД/. През пазарен сегмент „ден напред“ обичайно се предлагат около 400 мегавата, като това става в резултат на ангажименти на България към ЕК срещу заплахата от санкции. След някои отлагания, миналата есен борсата стартира и сегмент „централизиран пазар за двустранни договори“.

Интересите при търговията на електроенергия са за стотици милиони левове. Това, което отсъства на свободния пазар днес е прозрачността. Като представителни организации на работодателите **призоваваме** за следните действия:

1. „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД, „ТЕЦ Марица изток 2“ ЕАД, „НЕК“ ЕАД, „БЕХ“ ЕАД, Министерство на енергетиката и Народното събрание да подкрепят категорично промяна в Закона за енергетика с оглед всички сделки на свободния пазар да се сключват на енергийната борса. Само така ще се ограничат злоупотребите и пазарните манипулации. Сделките на една пълноценно функционираща борса са прозрачни и могат да бъдат проследени от Комисията за енергийно и водно регулиране – подходящи текстове могат да гарантират този процес. Изкарването на всичките сделки на свободния пазар на енергийната борса е борба с корупцията на дело, а не на думи. Съпротивата срещу тази най-пазарна и прозрачна търговия поражда съмнения.
2. Народното събрание да приеме нужните нормативни текстове, въвеждащи строги санкции при пазарни манипулации за да не се допускат сделки „под масата“ на непазарни цени – реферираме към сделката през август тази година, когато в рамките на 17 секунди се продадоха стотици мегавати за милиони левове.

Законовото уреждане на прозрачността на електроенергийния пазар ще възстанови доверието на икономическите субекти. Следващите 1-2 години предстои довършване на процеса на либерализация и включване на битовите потребители в този пазар. Всяко домакинство ще може да избира доставчик на електроенергия. Следователно, единствено добре функциониращ и реален пълноценен пазар ще гарантира пълна либерализация, каквито са изискванията на европейските директиви.